

Huvudman

Hagfors kommun
kommun@hagfors.se

Beslut

Datum 2026-04-28
Dnr SI 2025:10589
Sida **1 (14)**

Ärendet

Tillsyn av ange skolform Älvstranden Bildningscentrum 4-6 i Hagfors kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hagfors kommun att senast den **10 september 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande förebyggande trygghetsarbete, anmälan om kränkande behandling, extra anpassningar och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hagfors kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hagfors kommun ska vidta följande åtgärder

Förebyggande trygghetsarbete och kränkande behandling

1. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet, som inkluderar ett arbete för att motverka kränkande behandling, som utgår från skolans behov. Detta innebär att rektorn ska se till att elevernas trygghet i skolmiljön följs upp, att de hinder som finns för att elever ska vara trygga analyseras samt att rektorn, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. I arbetet ingår att följa upp flickors upplevda trygghet. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade samt genomförda åtgärder (5 kap. 3 § skollagen)
2. Se till att vid minst ett tillfälle senast 10 september 2026 informera all personal på skolan om skolförfattningarnas krav och om skolans rutiner avseende att anmäla fall av kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats samt vilka som har deltagit vid informationstillfället (1 kap. 5 § andra stycket, 6 kap. 5-7 § och 10 § skollagen).

3. Se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit från datum för detta beslut till fram till tiden för redovisningen av åtgärder. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 och 5 § skollagen).

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 10 september 2026 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Huvudmannen ska inkomma med dokumentation i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 5 § skollagen)
2. Se till att de elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar skolpersonal har bedömt att eleverna är i behov av (3 kap. 5 § skollagen).
3. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. I varje sådan utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 1 maj – 1 september 2026 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:10589) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Älvstranden Bildningscentrum 4-6 i Hagfors kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Älvstranden Bildningscentrum centrum 4-6 följer gällande bestämmelser om förebyggande trygghetsarbete, kränkingsanmälningar samt extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 17-18 februari 2026. Representanter för huvudmannen har också intervjuats. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. tre upprättade kränkingsanmälningar, skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling samt skolenhetens kvalitetsrapporter för läsåren 2023/24 samt 2024/25. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Förebyggande arbete med trygghet och kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tryggheten och kränkningar på skolan

Skolinspektionen har tagit del av kvalitetsrapporter från 2023/24-2024/25 samt arbetsplaner för läsåren 2023/24 - 2025/26. I skolenhetens kvalitetsrapport för läsåret 2024/25 redovisas att 20,9 procent av eleverna svarar på de fem lägsta stegen på en tiogradig skala om de känner sig trygga på skolan. Det framgår även att det kan finnas barn som upplever rädsla för andra elever, vilket enligt rapporten behöver åtgärdas så fort som möjligt. I kvalitetsrapporten för läsåret 2023/24 framgår skillnader mellan pojkar och flickors svar om tryggheten. Bland annat har ingen av pojkarna valt alternativet "ibland" eller "ofta" på frågan om de känner sig rädda för någon

lärare eller annan vuxen på skolan. Däremot svarar drygt 14 procent av flickorna att de "ibland" eller "ofta" är rädda för vuxna på skolan. 8,3 procent av pojkarna svarar "till viss del" eller "inte alls" på frågan om de är trygga i skolan, jämfört med 33,4 procent av flickorna. 19 procent av flickorna svarar "inte alls" på frågan om de litar på att vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandling. 42,8 procent av flickorna svarar att vuxna "sällan" och "aldrig" har koll på vad som händer på rasterna. I rapporten för läsåret 2023/24 sammanställs resultat från elevhälsosamtalen i årkurs 4 över tid. Det framgår att elevernas svar på upplevelsen "trygg inför skoldagen" har minskat under perioden 2020-2024.

I sammanställningen över kränkingsanmälningar som huvudmannen skickat till Skolinspektionen framgår att 110 anmälningar gjorts innevarande läsår. I kvalitetsrapporten för läsåret 2023/24 framgår att 137 kränkingsärenden gjordes. 40 procent av dem gällde fysiskt våld.

Eleverna säger i intervjun att det är vanligt med mobbning och kränkningar på skolan. Hälften av eleverna svarar i intervju med Skolinspektionen "nej" på frågan om de känner sig trygga på skolan. En elev säger att det är flest tjejer som känner sig otrygga på skolan. Eleverna beskriver flera olika situationer med slagsmål, hårt språkbruk med verbala kränkningar samt ryktesspridning. Flera elever säger att de har blivit hotade och/eller slagna under sin skoltid.

I intervjuerna uppger lärarna, elevhälsan och rektorn att de upplever elevernas trygghet som generellt god. De uppger dock samstämmigt att det finns ett hårt språkbruk mellan eleverna och att verbala kränkningar är vanligt förekommande samt att incidenter med fysiskt våld förekommer. Lärarna uppger att de känner till att elever inte upplever sig trygga överallt på skolgården. Rektorn säger att fysiskt våld främst förekommer under raster.

Skolans arbete med att kartlägga och analysera behov

I skolans kvalitetsredovisningar framgår att skolan regelbundet följer upp elevernas trygghet i enkäter. Skolan sammanställer även resultat från hälsosamtal. Rektorn säger att de gör enkäter om trygghet varje år. Utöver det säger lärare att de får en bild av elevernas trygghet genom utvecklingssamtal och andra samtal med eleverna. I inskickade dokument från huvudmannen återkommer över åren skrivningar om att arbetet med uppföljning och analys behöver utvecklas.

Lärarna säger att det inte finns systematik i rektorn och huvudmannens arbete med att följa upp och analysera resultat gällande trygghet och sätta in åtgärder utifrån behoven eller att åtgärderna sedan utvärderas. Lärarna säger att de varken har fått se senaste resultaten från Skolenkäten, skolans egen trygghetsenkät eller statistik över kränkingsanmälningar. Gällande

analysarbete säger lärarna att de inte har fått i uppdrag att titta på uppföljningens resultat. De uppger att de inte vet vad och hur de ska arbeta med trygghet, utifrån att de varken har tillgång till eller fått uppföljningens resultat presenterade. Eftersom enkäter är anonyma uppger lärarna att de inte vet vilken årskurs eller elev svaren kommer från, men säger att insatser kan göras utifrån information från utvecklingssamtal med eleverna. Lärarna säger att de får en bild av tryggheten genom vad eleverna säger till dem.

Elevhälsoteamet säger att de pratar om resultat från uppföljningar av elevernas trygghet. De säger även att skolans trygghetsteam arbetar med att analysera resultaten för att kunna sätta in åtgärder. De säger dock att det systematiska arbetet kan göras bättre. Elevhälsoteamet säger att lärarna borde ha fått resultaten från uppföljningarna redovisat för sig. Elevhälsan uppger att de arbetar fram rutiner för systematiskt kvalitetsarbete gällande trygghet, för att de ska kunna arbeta förebyggande samt att trygghetsteamets arbete är under utveckling.

Rektorn säger i intervjun att de har arbetat med att utveckla arbetet med uppföljning och analys av tryggheten. Hen säger att elevhälsan arbetar med att se över vad de ska titta på utifrån enkätsvaren. På frågan om det finns systematik i arbetet med trygghet i meningen att de följer upp resultat, sätter in åtgärder och därefter följer upp om de får resultat svarar rektorn "både ja och nej". Rektorn uppger att de identifierat att det fula språkbruket eskalerar i åk 5 men att de inte riktigt vet varför det blir så. Hen säger att de vet vilka elever som är otrygga.

Skolchefen säger i intervjun att avseende flickors upplevda trygghet att riktade insatser har varit kopplade till frånvaroarbete och att man hade behövt lyfta och kräva mer analys från skolenheterna varför det ser ut som det gör. Av intervjun framgår att huvudmannens analys av vad skolenheterna behöver för att arbeta trygghetsförebyggande är att lärarnas ledarskap behöver stärkas. Ansvarig nämnd uppger i intervjun de inte har efterfrågat en analys av varför den upplevda tryggheten minskat bland eleverna och tjejerna.

Förebyggande åtgärder för att öka tryggheten och uppföljning av dem

Lärare och representanter från elevhälsan uppger i intervjuerna att vid akuta händelser sätter rektorn direkt in insatser kopplat till specifik situation. Lärare uppger samtidigt att nästintill samtligt arbete för trygghet som görs utgår från insatser som är direkt kopplade till specifika händelser snarare än förebyggande arbete. Lärare ger i intervju två exempel på trygghetsförebyggande arbete, i form av att skolans trygghetsteam pratat med samtliga klasser samt att man med anledning av elevernas hårda språkbruk skickat ut information till vårdnadshavarna. Lärarna säger att elevhälsoteamet ska arbeta förebyggande, men att de inte är där ännu och att arbetet behöver utvecklas. Lärarna säger att de vet att åtgärder får

effekt genom att det blir lugnare men att det är svårare att fånga på ett systematiskt sätt.

Elevhälsans representanter uppger i intervjun att ett av det förebyggande trygghetsarbetet som görs på skolan är att man påbörjat ett utvecklande arbete av skolans trygghetsteam. De säger att trygghetsteamet har tagit del av elevernas enkätsvar och utifrån det arbetat med bland annat språkbruk och kränkningar på nätet och i sociala medier. På Skolinspektionens fråga om hur de följer upp effekten av arbetet som de gör kopplat till elevers upplevda otrygghet svarar elevhälsan att det finns luckor i det uppföljande arbetet.

Rektorn uppger att hen sätter in åtgärder vid behov, men att det finns ett förebyggande arbete som behöver utvecklas och att arbetet har haltat. Rektorn uppger vidare att trygghetsteamet gör rastaktiviteter, att de arbetar med årskursövergångar för att trygga eleverna samt att skolans kurator arbetat med grupper av pojkar med anledning av de många sexistiska kränkningar som sker. Rektorn säger att de behöver arbeta med insatser för trygghet och studiero i klassrummen för det ser olika ut. Exempelvis säger rektorn att trygghetsteamet ska arbeta mer med språkbruket på skolan. Av intervjun med skolchefen uppger hen att de åtgärder som skolenheterna gör följs upp årligen och redovisas av likabehandlingsplanen.

Agerande och anmälan av kränkande behandling

Eleverna svarar nej på frågan om lärare reagerar om de bevittnar slagsmål, men säger också att lärarna kan gå fram om två elever slåss och att om flera personer slåss kan flera lärare gå fram. Eleverna säger att elever kan skrika på varandra, bråka och säga fula ord. Ibland sägs fula ord som skämt och ibland med meningen att vara elak, säger eleverna. Några elever säger att vissa lärare kan reagera om de hör fula ord, medan andra inte gör det, andra elever säger att lärarna säger till om de hör att elever är elaka, ytterligare en elev säger att lärare säger till om elever säger elaka ord jättemånga gånger.

Lärarna säger att de gör en anmälan om kränkande behandling om de konstaterar att en elev känner sig kränkt. De uppger samtidigt att det beror på hur det har sagts, om de anmäler vid tilltal och hårda ord mellan elever. Lärarna säger att det kanske inte blir anmälan men att de alltid markerar. Om en elev känner sig kränkt säger lärarna att de anmäler. Lärarna säger att om de skulle ha anmält alla fula ord skulle de haft fler anmälningar. De säger att de inte skriver anmälan för att de löser det på plats och då behöver de inte skriva en anmälan.

Elevhälsans representanter uppger i intervju att det finns lärare som inte skriver några anmälningar om kränkande behandling alls, men att flera lärare gör det när en elev har blivit utsatt för kränkande behandling.

Rektorn säger att vissa lärare agerar och gör anmälan om kränkande behandling när de uppmärksammar hårda ord mellan elever, medan andra låter det passera. Rektorn säger också att det finns lärare som inte gör anmälan om kränkande behandling eftersom det är en process att göra anmälan. Hen uppger vidare att den höga andelen kränkingsanmälningar som rör fysiskt våld beror på lärarna alltid anmäler när det handlar om våld mellan elever. Rektorn säger att hen vet att enskilda lärare ser olika på vad en kränkning är för något.

Rektorn uppger att en anledning till den höga andelen kränkingsanmälningar avseende fysiskt våld är att lärarna alltid anmäler när det handlar om våld mellan elever. Rektorn uppger även att lärare inte gör anmälan eftersom det är en process att anmäla.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet. (5 kap. 3 § skollagen)

I förarbetena till ovannämnda bestämmelse (prop. 2021/22:160, s. 228 ff.) anges att ett förebyggande arbete bland annat innebär att skolor och huvudmän följer upp elevernas trygghet. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. Vidare framgår att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är bland annat att aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (s. 46 f.).

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. (6 kap. 6-7§ skollagen)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § första stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling.

Av utredningen framgår att Älvstranden Bildningscentrum 4-6 inte är en trygg miljö för alla elever. Såväl intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn som enkätsvar och kartläggningar visar att det förekommer hårt språkbruk och fysiskt otrygghet mellan eleverna. Det framgår även att flickor upplever högre otrygghet än pojkar.

Det genomförs visserligen en kartläggning av elevernas trygghet, men intervjuer med lärare och elevhälsan visar att resultaten från de senaste kartläggningarna inte diskuterats i kollegiet. Det framkommer att lärarna inte känner till kartläggningens resultat, vilka indikerar en hög upplevd otrygghet på skolan. Elevernas upplevda otrygghet har varit hög över tid och vissa indikationer visar på en ökning av otryggheten men det har inte resulterat i tydliga åtgärder utifrån en analys av skolans behov, exempelvis gällande flickors otrygghet. Det genomförs visserligen specifika åtgärder för att öka tryggheten, exempelvis rastvakter och vissa generella åtgärder som trygghetsteamets samtal med klasserna. Det saknas dock en analys av behoven på skolan utifrån exempelvis flickors otrygghet och kartläggningens indikationer på att otryggheten ökar över tid. Det saknas också struktur och systematik för det förebyggande arbetet och i arbetet med att sätta in såväl specifika som generella åtgärder utifrån en analys av skolans konstaterade behov. Insatserna är i hög grad direkt kopplade till specifika händelser. Lärare och rektor uppger att det förebyggande arbetet inte är tillräckligt och elevhälsan säger att det behöver utvecklas.

Skolinspektionen bedömer vidare att all personal inte agerar när de uppmärksammar eventuella kränkningar. Av utredningen framgår att det förekommer hårt språkbruk, fysiskt våld och kränkningar på skolan. I intervjuerna kommer det fram att alla i personalen inte uppmärksammar eventuella kränkningar, markerar mot dem och följer upp dem för att

förhindra att det sker igen. Det är en brist i relation till författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att all personal på skolan inte anmäler kränkande behandling till rektorn. Utredningen visar att personalen inte anmäler kränkningar, även när de uppmärksammar och agerar emot det. Det innebär att det finns brister i skolans arbete med att personalen ska anmäla all kränkande behandling till rektorn. Det medför att det sker kränkningar på skolan som inte kommer till rektorn eller huvudmannens kännedom. Huvudmannen kan därigenom inte uppfylla sitt ansvar att utreda händelser och vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden, vilket är en brist i relation till författningarnas krav.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervjun med representanter med elevhälsan framkommer att det finns lärare på skolenheten som anser att de inte behöver göra extra anpassningar. Rektorn och elevhälsans representanter uppger att den samhällsdebatt och politiska förslag om att avskaffa extra anpassningar är anledning till att det finns lärare på skolan kan ge uttryck för att extra anpassningar inte är deras jobb att göra. Rektorn uppger vidare i intervju att det finns lärare som är motståndare till elevhälsoteamet.

Rektorn uppger vidare att vissa lärare gör extra anpassningar och har god kompetens kring vad anpassningar är. Samtidigt uppger både elevhälsorepresentanter och rektorn att en majoritet av lärarna inte gör extra anpassningar i den utsträckning som skulle behövas. Elevhälsan uppger att de bedömer att det finns elever som skulle kunna nå målen inom ordinarie undervisning om extra anpassningar genomfördes. Elevhälsan lyfter exempel på elever som exempelvis har svårt med långa gruppgenomgångar men där identifierade extra anpassningar inte görs.

I intervju uppger lärare att de gör extra anpassningar när de bedömer att en elev inte kommer att nå de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppnås gör lärarna. Lärarna ger i intervjun exempel på olika extra anpassningar som ges såsom extra genomgångar, anpassade uppgifter eller specifika placeringar i klassrummet. Av intervjun med lärarna framgår dock även att de extra anpassningarna som ska ges är svåra att tillgodose som enskild lärare i klassrummet. Lärarna uppger att de därför inte kan ge extra anpassningar som eleverna är i behov av vid samtliga lektioner.

Anmälan av utredning för särskilt stöd

Huvudmannen har i inskickat material uppgett att sju elever vid skolenheten har anmälts och utretts för särskilt stöd. Av inskickat material framgår bland annat datum för när anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd inkom samt datum som utredningen startade.

Av huvudmannens inskickade material samt intervjuer med samtlig personal och rektor framgår att skolan använder sig av ett flödesschema för processen om särskilt stöd. I det framgår inte när anmälan till rektorn sker, om det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Det framgår att extra anpassningar först diskuteras med lärare och elevhälsan. Därefter beskrivs att rektor fattar beslut om utredning gällande särskilt stöd samt att mentor tillsammans med undervisande lärare då genomför en pedagogisk kartläggning. Det framgår vidare att utifrån kartläggningen gör specialpedagogen därefter utredning av elevens eventuella behov av särskilt stöd.

Lärare uppger i intervjun att de gör en så kallad flaggning när en elev fortsatt inte når betygskriterierna eller kunskaperna som minska ska uppnås, efter att lärarna prövat extra anpassningar. Därefter för de en dialog med elevhälsoteamet om hur de kan gå vidare med exempelvis justeringar av extra anpassningar eller genom en pedagogisk utredning. I intervju uppger lärare att det finns elever i årskurs 6 som de lyfte till elevhälsoteamet redan när eleven gick i årskurs 4.

Rektorn uppger i intervjun lärares flaggning inte avser anmälan om särskilt stöd, utan att elevhälsan då ser över hur läraren arbetat med ledning och stimulans samt extra anpassningar. Av intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektor framgår inget annat sätt att anmäla en elevs eventuella behov av särskilt stöd än genom så kallad flaggning. På fråga från Skolinspektionen i intervju om vad anmälningsdatumet i inskickat material avser svarar rektorn att anmälningsdatumet avser datumet som utredningen startar på. Rektorn uppger vidare att de startar en utredning efter att det är bestämt att en elev ska få ett åtgärdsprogram och att elever alltid får särskilt stöd när det startats en utredning.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog för höstterminen 2025. Av betygskatalogen framgår att 12 elever i årskurs 6 har F i två eller flera ämnen. Rektorn uppger i intervju att det är flera av de eleverna som har F som överhuvudtaget inte har lyfts till elevhälsan. Skolinspektionens utredare lyfter under intervju med rektorn exempel på elever med F i flera ämnen vilka rektorn bekräftar är elever som inte har lyfts till elevhälsoteamet. Rektorn uppger att enskilda elever lyfts i elevhälsan men när man tittar på så kallade prognoskluster för var eleverna befinner sig i förhållande till målen görs detta på gruppnivå och inte på individnivå.

Utredning av särskilt stöd

Lärare uppger i intervjun att de som lärare genomför pedagogiska kartläggningar av elever i enlighet med bestämt flödesschema men att utredningen därefter stannar av hos elevhälsoteamet. Det uppger lärarna är orsaken till att utredning av särskilt stöd tar lång tid. Representanter från elevhälsan uppger att deras bedömning av att utredning av särskilt stöd tar tid, är att underlaget som lärarna lämnar in saknar den information som krävs för att utredningen ska slutföras. Rektorn uppger i intervjun att hen delar bilden av att lärarnas inkomna underlag är för tunt och uppger att lärarna inte vill göra mer utredningar än vad de redan gör.

I intervjun ger en lärare exempel på en pedagogisk utredning som var klar under vårterminen 2025, men där hen som lärare inte fick återkoppling eller där beslut om att upprätta ett åtgärdsprogram inte togs förrän vårterminen 2026. En annan lärare ger exempel på utredning som tagit ett och ett halv år att slutföra innan beslut om åtgärdsprogram togs. Uppgifterna överensstämmer inte med den lista av anmälda elever som huvudmannen skickat in. Representanter från elevhälsan uppger i intervju att även de delar bilden av att utredningar av särskilt stöd har varit långdragna processer.

På Skolinspektionens fråga i intervju om huruvida de tolv elever i årskurs 6 med F i minst två ämnen eller fler har utretts för eventuellt behov av särskilt stöd svarar representanter från elevhälsan ja. Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av en lista med samtliga elever som anmälts och utretts för särskilt stöd. Det framgår att antalet anmälda elever är sju och att samtliga har ett aktivt åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 §).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Av förarbetena till 3 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att stöd i form av extra anpassningar är till exempel att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Det kan till exempel ske med hjälp av ett särskilt schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta

igång arbetet. Även hjälp med att förstå texter, att förklara ett ämnesområde på annat sätt eller extra färdighetsträning inom ramen för den ordinarie undervisningen, såsom lästräning eller mattestugor, är att anse som stöd i form av extra anpassningar. Till stöd i form av extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, till exempel två månader. Likaså kan särskilda läromedel eller utrustning i form av till exempel tidsstöd, det vill säga hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar. (prop. 2013/14:160 s 21)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens arbete med extra anpassningar.

Av utredningen framgår att alla lärare inte ger extra anpassningar som eleverna behöver, även om det finns lärare som gör det. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger samtliga att lärare inte alltid ger eleverna de extra anpassningar som de är i behov av. Att extra anpassningar inte ges beskrivs av lärare bland annat på praktiska svårigheter att tillmötesgå för eleverna och av rektorn och elevhälsan på grund av en uttryckt ovilja till att ge extra anpassningar inom ramen för läraruppdraget. Arbetet med extra anpassningar behöver tydliggöras på skolan. Berörda lärare och övrig personal behöver informeras om skollagens bestämmelser om extra anpassningar, så att eleverna får de extra anpassningarna de är i behov av. De elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den

ordinarie undervisningen. Det ankommer på skolans personal att avgöra vilken typ av extra anpassningar som behöver göras för respektive elev.

Särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. Av tillsynen framgår att skolan påbörjar utredningar av särskilt stöd för elever men att utredningen stannar av och att upplevelsen av orsaken till att utredningen stannar av skiljer sig mellan lärare, elevhälsan och rektorn.

Av utredningen framgår att det finns flera elever som har F i två eller flera ämnen, men där alla inte anmälts för utredning av eventuellt särskilt stöd. Lärare uppger att de flaggar om elever i behov av särskilt stöd, men rektorn menar att det inte är en anmälan om behov av utredning om särskilt stöd. Därmed är det inte tydligt när anmälan om särskilt stöd kommer in till rektorn. Bedömningen grundar även på att det av utredningen inte går att få information om när inkommen anmälan om utredning för särskilt stöd gjorts. Rektorns beskrivning av anmälan för utredning avser det datum som utredningen startar, vilket beskrivs vara ett tillfälle där man redan innan bestämt att eleven ska få särskilt stöd. När det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd i form av extra anpassningar har getts, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Skolinspektionen bedömer att det behöver förtydligas när en anmälan om särskilt stöd gjorts till rektorn. Rektor ska därefter se till att utredningen görs skyndsamt och i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart att det inte behövs. Syftet med en utredning av en elevs behov av särskilt stöd är att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd.

Arbete med stöd och särskilt stöd är centralt för elevernas lärande och tidiga adekvata insatser är en förutsättning för att alla elever ska kunna nå de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppnås.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Hagfors kommuns verksamhet vid Älvstranden Bildningscentrum 4–6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller förebyggande trygghetsarbete, anmälan om kränkande behandling, extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Hagfors kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Arne Hellmark

Beslutsfattare
Signerat av: Arne Hellmark

X Matilda Nordh

Föredragande
Signerat av: Matilda Nordh